

Vlaams
Parlement

ingediend op **1347** (2017-2018) – Nr. 1
27 oktober 2017 (2017-2018)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Wilfried Vandaele

over het toezicht
van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)
op de naleving door de openbare omroep
van de beheersovereenkomst
met de Vlaamse Gemeenschap
en over het jaarverslag 2016 van de VRT

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

INHOUD

I.	VRM-toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap	4
1.	Toelichting	4
1.1.	Inleiding	4
1.2.	Wijze van meting en evaluatie.....	4
1.3.	Conclusie.....	7
2.	Bespreking.....	7
II.	Jaarverslag 2016 van de VRT	8
1.	Toelichting	8
1.1.	Inleiding	8
1.2.	Resultaten	9
1.3.	Financiële resultaten	16
1.4.	Toekomst en conclusie	18
2.	Bespreking.....	19
2.1.	Vragen en opmerkingen van de commissie.....	19
2.2.	Antwoordenronde	26
	Gebruikte afkortingen.....	31
	Bijlagen: Zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 22 juni 2017 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een gedachtewisseling over het VRM-toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap en over het jaarverslag 2016 van de VRT. Het rapport van VRM, het jaarverslag over 2016 van VRT en de powerpointpresentaties zijn terug te vinden op de [dossierpagina](http://dossierpagina.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. VRM-toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap

1. Toelichting

1.1. Inleiding

Peter Sourbron, voorzitter van de algemene kamer van de VRM, brengt verslag uit over de naleving door de VRT van haar beheersovereenkomst in het werkjaar 2016. Inleidend geeft de spreker mee dat er sinds 2016 een nieuwe beheersovereenkomst loopt, geldig tot 2020. Ze verschilt enigszins van de voorgaande. Er is een apart hoofdstuk gewijd aan de evaluatie van de performantiemaatstaven. Daarvoor draagt de VRM de verantwoordelijkheid. De beoogde resultaten liggen vast per strategische doelstelling. De spreker verwijst expliciet naar pagina's 52 tot 58 van de lopende beheersovereenkomst.

Het doelgroepenbereik is wat algemener geformuleerd vanuit een streven naar meer algemene cijfers voor radio, televisie en internet samen. De performantiemaatstaven betreffen niet langer het bereik van cultuur- en educatieve programma's. Voor Vlaamse muziekproducties op de radio zijn ze er wel nog: 25 percent. Op Radio 1 moet minstens 15 percent van de muziek Nederlandstalig zijn. Op Radio 2 is dat 30 percent.

Bepaalde doelstellingen laten meer flexibiliteit toe. Het merkenbeleid bij de VRT bepaalt onder meer zelf welk merk wordt ingezet voor een specifiek aanbod. Er zijn nieuwe performantiemaatstaven voor het bereik van het informatieaanbod. Doel is 75 percent van de Vlaamse bevolking te bereiken. Aan dat aanbod is tevens een betrouwbaarheidsbevraging gekoppeld.

De VRT moet een minimumaantal overlegmomenten organiseren met niet alleen de leden van de cultuur- en muzieksector, maar ook met maatschappelijke actoren over de aanwezigheid van maatschappelijk relevante thema's in haar aanbod. Tijdens de duur van de beheersovereenkomst wil ze meer werk maken van de uitbouw van een digitale en innovatieve openbare omroep, met onder meer een videoplatform tegen 2017 en een gepersonaliseerd onlineaanbod op minstens één van de aanbodmerken tegen 2020. De VRT heeft voorts een rol te vervullen als hefboom voor een sterke audiovisuele en een opkomende creatieve sector.

1.2. Wijze van meting en evaluatie

Hoe is het rapport tot stand gekomen en wat zijn de belangrijkste vaststellingen voor het jaar 2016? De VRM moet nagaan in welke mate de openbare omroep de performantiemaatstaven van de beheersovereenkomst naleeft. Alle maatstaven die gelden voor 2016, komen aan bod in het rapport. Een nuance geldt voor wat pas in de toekomst moet worden bereikt. Bij die aspecten rapporteert de VRM de vooruitgang. Het eindresultaat is immers nog niet te beoordelen. Met uitzondering van de performantiemaatstaf over diversiteit bij het VRT-personeel, spreekt de VRM zich derhalve niet uit over de maatstaven die pas in 2017-2020 effectief moeten worden behaald. Het gaat in de beoordeling ook alleen over de

inhoudelijke elementen van de beheersovereenkomst en niet over de financiële of budgettaire. Het rapport complementeert eigenlijk de controle van de gemeenschapsafgevaardigde bij de VRT.

Het rapport van de VRT aan de VRM omvat cijfers en beschrijvende tekst. Sommige cijfers worden aangeleverd door het CIM, andere komen van comScore, een marktonderzoeksbedrijf dat marketingdata en diensten levert. Nog andere gegevens levert de studiedienst van de VRT zelf. Die gegevens controleert de VRM door middel van steekproeven. Zo is een controle gebeurd op de uitgezonden Nederlandstalige muziek en op de cultuuritems die in het journaal van omroepzender Eén aan bod zijn gekomen.

Algemeen kan de VRM concluderen dat de VRT op enkele onderdelen na alle maatstaven heeft gehaald. Kleine steken liet de openbare omroep vallen bij de performantiemaatstaf inzake teletekstondersteuning van nieuws en duidingsprogramma's die 'maar' voor 99,9 percent is behaald. Als reden voor dat cijfer wordt aangehaald dat op 11 oktober 2016 om 7.35 uur een extra journaal is uitgezonden over de begrotingsperikelen van de Federale Regering, waarvoor de VRT om organisatorische redenen niet in teletekstondertiteling kon voorzien.

Ook de performantiemaatstaf van gesproken ondertiteling bij alle niet-Nederlandstalige programma's en programmaonderdelen haalt 99 in plaats van 100 percent.

1.2.1. Strategische doelstelling 1: Voor iedereen relevant

De spreker gaat meer in detail in op elk van de performantiemaatstaven. De eerste strategische doelstelling 'Voor iedereen relevant' vraagt dat de VRT op weekbasis minstens 85 percent van de Vlaamse bevolking bereikt. Onderzoek van TNS Research toont aan dat de openbare omroep 90,7 percent van dat bereik haalt in kijkers en luisteraars.

Bij de performantiemaatstaf 'Rapportering van het bereik' rapporteert de VRT in afwachting van een continue, technologie-neutrale meting van het bereik nog steeds apart de cijfers voor radio, televisie en online. Voor radio zijn er aan dagelijkse bereikcijfers meer dan 3 miljoen luisteraars geregistreerd, voor televisie 2,7 miljoen kijkers en voor de websites meer dan 918.000 unieke bezoekers. Ook daar zijn de maatstaven gehaald.

De VRT moet ook wekelijks 75 percent van de relevante doelgroepen bereiken. Het gaat om vrouwen, mannen, verschillende leeftijdscategorieën, doelgroepen gericht op opleidingsniveau en nieuwe Vlamingen. Die maatstaf is behaald met een percentage tussen 78,4 percent voor de laatste groep en 95,2 percent voor de groep van Vlamingen met opleidingsniveau hoger onderwijs. Ook de performantiemaatstaf inzake diversiteit op het scherm is gehaald: voor vrouwen met 37,4 percent bij een doel van 33 percent, en ook voor nieuwe Vlamingen met 8 percent tegenover 5 percent als norm.

De doelstelling toegankelijkheid voor personen met een auditieve of visuele beperking is grotendeels behaald, met een kleine tekortkoming voor de gesproken ondertiteling met 99 percent en teletekstondertiteling met 99,9 percent. Andere maatstaven rond teletekstondertiteling van Nederlandstalige programma's, audiodescriptie, Vlaamse Gebarentaal en toegankelijkheid haalde de VRT wel. De performantiemaatstaf over diversiteit van het personeel moet pas tegen 2020 worden gehaald. Ter informatie geeft de spreker de actuele cijfers al mee. Er zijn 38,5 percent vrouwen in het personeel van de VRT op een maatstaf van 40 percent tegen 2020. Voor vrouwen in midden- en hoger kader komt men op 31,6 percent tegenover 33 percent in 2020. Er zijn 1,8 percent personen met

een arbeidshandicap tewerkgesteld, waarmee men de toekomstige norm al haalt. Voor nieuwe Vlamingen ligt de lat in 2020 op 4 percent, waar men op een cijfer zit van 3 percent. De VRT zit met die cijfers op het goede spoor om de norm in 2020 te halen, besluit de VRM. Jaarlijks moeten tien opleidingsstages georganiseerd worden. Die worden ingevuld door mensen met een arbeidshandicap of migratieachtergrond.

1.2.2. Strategische doelstelling 2: Informatie, cultuur en educatie prioritair

In het kader van de informatieopdracht van de VRT wordt internationale duiding tijdens een wekelijks programma op televisie, een wekelijks programma op radio en een aparte sectie op vrtnieuws.be of canvas.be als performantiemaatstaf vastgelegd. De maatstaf is behaald via Canvas, Radio 1 en deredactie.be. De VRT heeft in 2016 dertien onderzoeksjournalistieke reportages uitgezonden.

Het informatieaanbod van de VRT moet door de Vlamingen als betrouwbaar beschouwd worden. De vertrouwensbarometer toont aan dat dat het geval is voor zowel televisie en radio als deredactie.be. In 2016 is ook tweemaal structureel overleg gepleegd met vertegenwoordigers van erkende levensbeschouwelijke strekkingen waarmee het ook die doelstelling haalt. Via het globale informatieaanbod moet de VRT op weekbasis minstens 75 percent van de bevolking bereiken. Voor 2016 ligt dat op 81 percent.

Het informatieaanbod moet voor anderstaligen ook worden aangeboden in Engels, Frans en Duits. Dat gebeurt effectief via Flandersnews.be, Flandreinfos.be en Flanderninfo.be.

Het journaal van Eén moet jaarlijks minstens 365 cultuuritems bevatten. Dat is ruim behaald met 643 items, maar ligt wel lager dan de 675 van 2015. Volgens de VRT leidt de aandacht voor terreur en terreurdreiging in het nieuws ertoe dat er minder aandacht is voor cultuur. De spreker vindt dat een spijtige vaststelling. Voor augustus en oktober is een steekproef uitgevoerd waaruit de VRM heeft kunnen vaststellen dat de VRT ter zake correcte gegevens heeft overgemaakt.

De beheersovereenkomst stelt dat het aandeel Vlaamse televisieproducties en coproducties minstens 65 percent moet bedragen van de totale output op Eén, uitgezonden in open net tussen 18 uur en 23 uur en op Canvas tussen 19 uur en 23 uur. De maatstaf is behaald met 72,8 percent. De VRT moet bovendien 250 concerten, Vlaamse voorstellingen of festivals uitzenden. Die performantiemaatstaf werd met 315 uitzendingen ruim overschreden.

Met de Vlaamse cultuur- en muzieksector was overleg vooropgesteld in 2016. Ook dat is waargemaakt.

De beheersovereenkomst legt een aantal performantiemaatstaven vast voor het aantal Vlaamse producties en Nederlandstalige muziek. Op de VRT-radionetten moet minstens 25 percent van de muziektijd uit Vlaamse producties bestaan. Radio 2 haalt daarin 30,4 percent op een norm van 30 percent en Radio 1 15,6 percent op 15 percent. Alle VRT-radionetten samen hebben in 2016 25,5 percent van hun muziektijd aan Vlaamse producties besteed.

De performantiemaatstaven over overleg met het Kenniscentrum Mediawijsheid en onderwijs en met de maatschappelijke actoren over integratie van maatschappelijke thema's in het aanbod, zijn behaald. Dat geldt ook voor het investeren in coproducties van documentaires. Er is geïnvesteerd in 21 afleveringen en 8 auteursdocumentaires, waarmee het minimum van respectievelijk 15 en 8 is gehaald.

1.2.3. Strategische doelstelling 3: Publieke meerwaarde voor ontspanning en sport

Eén, Radio 1 en Sporza besteedden ook aandacht aan kleine sporten. Met de sportsector is voldoende overlegd.

1.2.4. Strategische doelstelling 4: Een aangescherpte merkenstrategie met VRT als kwaliteitslabel

De VRT moet in het kader van de merkenstrategie minstens via één aanbodmerk prioritair aandacht geven aan informatie, cultuur en educatie, en aan de doelgroepen kinderen en jongeren. De maatstaven zijn behaald met VRT-nieuws, Canvas en Radio 1 voor informatie, cultuur en educatie. Ketnet is er voor de kinderen en MNM voor jongeren. Radio 2 heeft een uitgesproken Nederlandstalig en Vlaams muziekprofiel.

1.2.5. Strategische doelstelling 5: Toekomstgericht, digitaal en innovatief

In het kader van een toekomstgericht digitaal aanbod biedt de VRT een onlineradiospeler aan via Radioplus. Er worden jaarlijks voor elk aanbodsmerk minstens vier acties gericht op participatie en cocreatie. Ook die maatstaven zijn behaald.

De beheersovereenkomst omvat ook doelstellingen rond innovatie. Minstens drie innovatieprojecten moeten in samenwerking met Vlaamse en internationale mediabedrijven, universiteiten en starters worden ontwikkeld. Met zes projecten overschrijdt de VRT dat doel ruimschoots. Met minstens twaalf starters en kmo's moest een samenwerking worden op touw gezet via VRT Sandbox. Er zijn uiteindelijk zestien projecten geselecteerd voor een dergelijke samenwerking.

1.2.6. Strategische doelstelling 6: Versterking van het media-ecosysteem

De VRT dient als hefboom ter versterking van het media-ecosysteem en moet daarom minstens 15 percent van de totale inkomsten exclusief ruil, Brussels Philharmonic en herstructureringsfondsen, besteden aan externe producties. De maatstaf werd in 2016 met 18,89 percent behaald.

1.2.7. Strategische doelstelling 7: Efficiënte en meer wendbare organisatie

Strategische doelstelling 7 behandelt de efficiëntie en wendbaarheid van de organisatie. De VRT maakte werk van een geactualiseerd ondernemingsplan 2017. Het aandeel van de personeelskosten bedraagt niet meer dan 43,25 percent van het totale budget. Ook daar is de VRT geslaagd.

1.3. Conclusie

De VRT is voor 2016 met grote onderscheiding geslaagd voor de performantie-test, stelt de spreker.

2. Bespreking

Karin Brouwers wil weten waarom er voor de controle wordt gemeten over de maanden augustus en oktober, met één maand in de zomervakantie. Het lid stelt dat er dan geen sprake kan zijn van een gewone situatie, vanwege de vakantieperiode.

Peter Sourbron legt uit dat het om steekproeven gaat en dat die willekeurig worden gekozen. Ze wisselen ook. Soms betreffen ze een vakantie, soms niet.

Men laat niet vooraf weten welke maanden in aanmerking komen. De VRM kijkt of de cijfers die worden doorgegeven, ook kloppen en dat blijkt zo te zijn.

II. Jaarverslag 2016 van de VRT

1. Toelichting

1.1. Inleiding

Luc Van den Brande, voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, licht het jaarverslag van de VRT toe. Hij herinnert aan het recente werkbezoek van de commissie aan de VRT, die toen duidelijk heeft getoond waarvoor ze staat als huis van vertrouwen.

Er is een evolutie merkbaar. Onder aansporing van het parlement zijn steeds meer informatie-elementen onder de loep genomen. Zo is het jaarverslag een lijvig rapport geworden. De kleine tekortkomingen die de VRM heeft opgemerkt, betreurt men, maar in het jaarverslag zelf ontloopt de VRT evenmin zijn verantwoordelijkheid om kleine onvolkomenheden te markeren. Luc Van den Brande noemt de VRT met een kwinkslag "bijna perfect, maar nog niet helemaal".

In vier punten kadert de spreker de opdracht van de VRT. De openbare omroep heeft een ruime maatschappelijke en democratische opdracht. Ten aanzien van de burger en doelgroepen blijft zo goed als niets onaangeroerd, zo luidt het. Elk van de opdrachten wordt effectief en degelijk ingevuld.

Informatieverstrekking is steeds meer een vitale factor. Dit gebeurt steeds meer via sociale en digitale media, maar een belangrijk zorgpunt is de waarachtigheid en integriteit van het nieuws in de open democratie van vandaag. Uit respect voor de mensen en gestoeld op democratische waarden is het de primaire kernopdracht van een openbare omroep om juiste, objectieve en neutrale informatie te verschaffen. Daarover komen er wel eens klachten, waarop dan een respons vereist is. De openbare omroep heeft evenwel ook een debatfunctie en moet debat initiëren. De spreker laat noteren dat dat niet altijd eenvoudig of prettig is omdat het kritiek oplevert.

Een cruciale functie van de VRT is die van waakhond die het beleid uitdaagt waar nodig. De openbare omroep moet het debat aanzwengelen en mensen ertoe aansporen om hun opinie te geven. De zogenaamde vierde macht is onafhankelijk en neutraal, maar om gezag te hebben moet ze onafhankelijk en neutraal zijn en diversiteit en integriteit in het vaandel dragen.

Het is evident dat het financieringsmodel de openbare omroep moet toelaten haar algemene opdracht te vervullen. De overheidsdotatie zit al geruime tijd in dalende lijn en lag historisch steeds op ongeveer 70 percent van de middelen, maar schommelt intussen rond 61 percent. Ofwel is men dus veel zuiniger geworden ofwel hechten de politieke overheden in financiële termen onvoldoende belang aan die algemene opdracht. Met die opmerking wil Luc Van den Brande geen klaagzang brengen, maar wel wijzen op de realiteit van verwachtingen, maatschappelijke opdracht en het financieringsmodel dat nodig is om dat waar te maken voor de volgende jaren.

De presentatie van informatie en duiding heeft een boeiende wending genomen: van onderscheiden nieuws uit binnen- en buitenland naar gemengd nieuws en informatie. Dat toont aan dat feiten niet langer enkel vanuit Vlaams oogpunt bekeken kunnen worden, maar dat wat voor Vlaanderen van belang is, een

Europese, bredere dimensie heeft gekregen en omgekeerd. Er valt een neerwaartse trend te noteren voor binnenlands nieuws en informatie en een opwaartse voor gemengd nieuws.

Andere vaststelling is dat er een meer dan ruime aandacht is voor cultuur en alles wat daaromheen beweegt. Het is een kernopdracht. Er is in Vlaanderen dan ook geen grotere cultuurspeler dan de VRT. Het gaat niet louter om creativiteit en aantal gebrachte items, al zit men daar boven de norm, maar wel om de wil van de openbare omroep om cultuurdrager te zijn.

De ambitie om een brede lading te dekken als openbare omroep en om die kwaliteitsvol in te vullen, impliceert meteen ook dat de VRT optreedt als hefboom voor de Vlaamse mediasector als geheel. Ze ligt voor op het budgettaire schema voor externe producties dat de beheersovereenkomst voorschrijft. Dat getuigt van inzicht in het feit dat een bredere korf in het productiebudget van interne productie naar externe productie moest gaan. De samenwerking met andere mediabedrijven is fundamenteel. De openbare omroep staat open voor de andere mediaorganisaties, maar die liefde is niet steeds wederkerig. Inzetten op samenwerking betekent dat de VRT de hefboomfunctie voor de mediasector ook moet waarmaken. De beheersovereenkomst geeft ter zake enkele richtsnoeren. Zo is er in 2018 een overlegmoment voor een aantal thema's.

Het opdoeken van het VRT-medialab betekende een aanzienlijk verlies van middelen. Men kon ook niet langer rekenen op de dotatie voor Onderzoek en Ontwikkeling ten belope van 1,3 miljoen euro, die niet langer apart wordt aangemerkt in het budget, maar intussen opgaat in het totaalbudget. Tegelijk stelt de VRT-voorzitter met genoeg vast dat, dankzij de grote inzet van de afdeling Onderzoek en Innovatie, de VRT ruim 4 miljoen euro innovatiesteun naar de Vlaamse mediasector brengt. Dat gebeurt aan de hand van vijf belangrijke projecten, niet alleen voor de VRT, maar voor alle omroepen. Het gaat om samenwerkingen met de BBC, andere omroepen en onderzoeksinstituten. Ze genereren middelen in het kader van Europese programma's zoals Horizon. Het bevestigt dat de VRT de integrale mediasector wil verrijken en versterken.

In het eerste jaar van een nieuwe beheersovereenkomst is het altijd even wennen aan nieuwe parameters en dergelijke, maar de nieuwe beheersovereenkomst biedt de mogelijkheid dingen goed te doen. In het bijzonder gaat de waardering van Luc Van den Brande uit naar alle medewerkers van de VRT die verantwoordelijkheid opnemen om het toekomstplan tot een goed einde te brengen. Binnen dat plan is een sociaal plan opgenomen dat stoelt op innovatieve benaderingen rond arbeidsherverdeling. Sommige zaken moesten verdwijnen vanwege historisch voorbijgestreefd.

In de voorgaande maanden werd niet één uur programmaonderbreking genoteerd. Dat is bijzonder in een situatie van sociale spanningen en onderhandelingen. Qua efficiëntie en effectiviteit is er al heel wat gebeurd. Er kan nog wel wat gebeuren, onder meer op het vlak van leidinggeven. Sommigen zullen een grotere verantwoordelijkheid moeten opnemen. Het toekomstplan kreeg intern de titel 'Fier op de VRT' mee. Het houdt intussen ook in dat Vlamingen trots kunnen zijn op hun VRT. Met dat perspectief voor ogen concludeert Luc Van den Brande met genoeg dat de opdracht van de VRT in grote mate is vervuld.

1.2. Resultaten

Paul Lembrechts, gedelegeerd bestuurder van de VRT, legt uit dat de rapportering in het jaarverslag gebeurt op basis van de bepalingen van de beleidsovereenkomst, die net de kaap van één jaar bereikte. Hij deelde het geheel op in zeven hoofdstukken.

1.2.1. Voor iedereen relevant

In hoofdstuk 1 staat centraal wat men als de hoofdplicht beschouwt: de VRT als openbare omroep voor alle Vlamingen, die zoveel mogelijk Vlamingen wil bereiken, met een publiek waardengedreven aanbod. De maatstaf is vastgesteld op een bereik van 85 percent van alle Vlamingen op weekbasis. Dat is meer dan gerealiseerd met 90,7 percent. Die norm halen vindt men uitermate belangrijk omdat de VRT voor dat doelpubliek absoluut relevant wil zijn.

Met radio bereikt men dagelijks zowat 3,1 miljoen luisteraars. Op weekbasis zijn het er meer dan 4 miljoen. Ze luisteren elk ongeveer 4 uur en 3 minuten naar VRT radio live, ongeveer even lang als in 2015. Net zo belangrijk is de waardering van de luisteraars voor het aanbod van de VRT. Dat ligt bijzonder hoog, op 8 of meer als men naar Radio 1 en 2 kijkt.

Voor televisie kan men rekenen op zo'n 2,77 miljoen kijkers per dag die 1 uur en 54 minuten naar het aanbod kijken. Dat beslaat ook het aanbod op aanvraag dat via distributeurs kan worden bekeken. In totaal komt dat neer op ongeveer 4 minuten meer dan in 2015. Canvas en Eén halen er belangrijke waarderingscijfers voor, respectievelijk 8,2 en 8,1.

De belangstelling voor het digitale aanbod is toegenomen. Het aantal bezoekers liep op tot 918.000 per dag. De consultaties gebeuren steeds vaker mobiel, in maar liefst 58 percent van de gevallen. Dagelijks zijn er ook 478.000 videostarts op de VRT-videospeler VRT NU. Belangrijke pijler in het aanbod zijn de sociale media. De VRT is op die platformen steeds actiever, met voortrekkers zoals Studio Brussel. Op Facebook en YouTube zijn er meer dan 477.000 videostarts van VRT-content.

Om zoveel mogelijk Vlamingen te bereiken moet de VRT ook de Vlaamse samenleving weerspiegelen. Daarom voert de VRT al jaren een diversiteitsbeleid. Er wordt nog voortdurend aan gewerkt en men wil die inspanning nog intensifiëren. Het gaat niet louter om schermaanwezigheid van bepaalde bevolkingsgroepen, maar ook om de manier waarop onder meer nieuwe Vlamingen worden geprofileerd. Dat wil men meer representatief doen.

Qua schermaanwezigheid was 8 percent van alle sprekende actoren een nieuwe Vlaming. De norm ligt op 5 percent, met als doel 7,5 percent in 2020. Dat is al bereikt. Voor vrouwen bedroeg het percentage schermaanwezigheid 37,4 percent op een norm van 33 percent nu en 40 percent in 2020. 0,9 percent van de mensen op de schermen waren personen met een beperking, hetzelfde cijfer als in 2015. Daarvoor is in de beheersovereenkomst geen norm ingeschreven.

Ook met haar personeelsbeleid moet de VRT diversiteitsdoelstellingen halen. Van het personeel was in 2016 3 percent nieuwe Vlaming, met een in 2020 te halen norm van 4 percent. Er zijn 38,5 percent vrouwen in dienst op een norm van 40 percent in 2020. Voor de deelnorm van vrouwen in midden- en hoger kader, die 33 percent bedraagt tegen 2020, noteert de VRT een vooruitgang naar 31,6 percent ten opzichte van 2015. 1,6 percent van de medewerkers bij de VRT hebben een beperking. Men streeft naar 1,8 percent in 2020.

In het kader van een bereik dat alle Vlamingen meeneemt, werkt de openbare omroep ook aan de toegankelijkheid van het aanbod voor slechtzienden, doven en slechthorenden. Er worden belangrijke inspanningen geleverd, met 98,6 percent ondertiteling van de Nederlandstalige programma's. De norm uit de beheersovereenkomst spreekt van 95 percent en van 100 percent in 2020 en wordt dus al gehaald. Nieuws- en duidingsprogramma's moeten voor 100 percent worden ondertiteld, stipuleert de beheersovereenkomst. Die norm werd nipt niet

gehaald, stelt de spreker met referentie aan de eerdere toelichting door Peter Soubbron.

Tegen 2020 moet het onlinevideoaanbod eveneens voor 90 percent ondertiteld worden, wat in 2016 nog niet het geval was. Met de introductie van VRT NU zet de openbare omroep grote stappen. Intern wordt een productiestappenplan gevolgd. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar voor 2016 bij gebrek aan een betrouwbaar meetsysteem.

Ook voor slechtzienden levert de VRT inspanningen. In 2016 moest de VRT één kwaliteitsfictiereeks met audiodescriptie – een vertelstem – aanbieden. In werkelijkheid haalt de VRT al de norm die voor 2020 is vastgelegd, omdat alle zondagavondfictie in 2016 met audiodescriptie is aangeleverd. Op het vlak van gesproken ondertiteling moest het volledige televisieaanbod die dienst aanbieden. Die 100-percentnorm werd net niet gehaald, omdat bij bepaalde programma's van de nieuwsdienst bijpassende ondertitels waren ingebrand tijdens het productieproces. Dankzij technische ingrepen zou het in de toekomst niet langer een probleem mogen zijn om die norm te halen, verzekert Paul Lembrechts.

1.2.2. Informatie, cultuur en educatie prioritair

Hoofdstuk 2 spitst zich toe op informatie, cultuur en educatie. De bestaansreden van de openbare omroep vertaalt zich niet louter in het bereiken van de doelgroep maar ook in het aanbod dat de Vlaming voorgeschoteld krijgt. De VRT kreeg in die zin een duidelijke onderscheidende opdracht zoals aangegeven in betrokken hoofdstuk.

De VRT speelt een fundamentele rol in de democratische samenleving. De omroep biedt de Vlaming de garantie van onafhankelijke informatievoorziening. Nieuws en duiding zijn de corebusiness: onafhankelijke en toegankelijke berichtgeving die het brede publiek snel en nauwkeurig informeert. De nieuwsdienst bereikt op weekbasis 81 percent van de Vlaamse bevolking, met een norm van 75 percent. Het gehaalde percentage staat voor ongeveer 4,2 miljoen Vlamingen. Op dagbasis bereikte het informatieaanbod bijna 3 miljoen luisteraars, een kleine 2 miljoen kijkers en 270.000 onlinesurfers. Dat laatste is een onderschatting, oordeelt Paul Lembrechts. Het stoelt op officiële cijfers die de VRT ontvangt van Metriweb, waarbij het mobiel gebruik redelijk wordt onderschat. Met de cijfers van comScore erbij krijgt men een waarheidsgetrouwer beeld, ook van mobiel gebruik. Dan zou de VRT-nieuws- en redactiesite 356.000 gebruikers tellen in 2016 ten opzichte van 311.000 een jaar eerder.

De beheersovereenkomst vraagt dat de VRT het informatieaanbod laat beoordelen door een representatief staal van Vlaamse mediagebruikers om het vertrouwen te waarderen. Uit dat onderzoek blijkt dat op veertien nieuwsbronnen de VRT-kanalen als de meest betrouwbare werden beschouwd in 2016. Dat resulteert uit het streven naar kwaliteit en de focus die men probeert te houden op onpartijdige en deontologisch correcte berichtgeving. Uit het vertrouwensonderzoek blijkt tevens dat de VRT boven 70 percent scoort op vertrouwen.

Andere activiteiten van de nieuwsdienst behelzen de interactieve omgang met de Vlaamse mediagebruiker: buitenkomen en contact leggen. BEL10 was een programma waarbij luisteraars zelf tien thema's op de agenda kunnen zetten en in debat met politici kunnen treden. In het najaar is een nieuw interactief project gepland met Radio 1. Dat valt ongeveer twaalf maanden voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Het is de bedoeling de vijf provinciehoofdsteden aan te doen om van daar live radio te maken gedurende een week.

Het Vooruitzicht was een evenement van VRT-nieuws waarbij nieuwsexperts hun kennis deelden met het brede publiek. Er was een grote versie in Gent, maar ook enkele miniversies in Hasselt en Leuven. Men wil dat initiatief voortzetten.

De beheersovereenkomst omvat tevens een opdracht om het levensbeschouwelijke op te nemen onder de informatieopdracht van de VRT. Er is een specifieke website: canvas.be/wereldbeeld, een onlineplatform over filosofie, zingeving en levensbeschouwing. Wanderlust is een reeks op Canvas waarin internationale denkers hun overtuigingen konden delen. In Touché kwamen geregeld gasten aan het woord over hun levensbeschouwing. De VRT moet conform de beheersovereenkomst tweemaal per jaar overleg organiseren met de levensbeschouwelijke strekkingen. Dat is gebeurd.

Andere kernopdracht is cultuur. De VRT moet erop toezien dat de rijkdom en verscheidenheid van cultuuruitingen in Vlaanderen in het aanbod weerspiegeld worden. De openbare omroep is behalve het kanaal langs waar Vlamingen het meest met cultuur in aanraking komen, ook de grootste cultuursponsor van Vlaanderen. Dat gebeurt door veel aandacht te besteden aan culturele gebeurtenissen en creaties in Vlaanderen via de eigen media, maar ook via sponsor- en ruilovereenkomsten met culturele organisaties en instellingen. De VRT brengt cultuur op verschillende niveaus, van breed en impliciet, in tal van programma's, tot verdiepend en expliciet in heel specifieke programma's op alle netten en platformen.

Het cultuuraanbod kent verschillende vormen in informatieprogramma's. De VRT haalde daarmee de norm van 365 items in het journaal met glans en zorgde voor maar liefst 643 items. Dat zijn er wel bijna 40 minder dan een jaar eerder, wat Paul Lembrechts verklaart doordat de sportzomer met het Europese kampioenschap voetbal en de Olympische Spelen in 2016 meer zendtijd in beslag heeft genomen dan het jaar voordien.

Cultuur komt evenwel net zo goed aan bod in meer gemengde programma's, zoals Van Gils en Gasten, De Madammen op Radio 2, Culture Club als specifiek aanbod op Canvas en het cultuuraanbod op Klara, met onder meer Pompidou. De norm van captatie is 250, maar in 2016 haalde de VRT er 355.

De beheersovereenkomst definieert nog andere opdrachten gelinkt aan cultuur. De VRT organiseerde in die optiek een aantal evenementen en acties voor een breed publiek, zoals Iedereen Klassiek van Klara en de Club 69-concerten van Studio Brussel. De VRT moet ook interactieve cultuurprojecten ontwikkelen zoals de MNM-boekendag en de debatavond van Canvas Wanderlust, onder de titel 'Geloof in Utopia'. Tegelijk was er aandacht voor belangrijke herdenkingsmomenten in de Vlaamse en de wereldgeschiedenis, zoals de herdenking van de Slag bij de Somme of Wapenstilstand.

Voor tal van culturele projecten pleegt de VRT geregeld overleg met vertegenwoordigers en partners uit de culturele sector. Zoals recent afgesproken, zal de openbare omroep een gestructureerd overleg organiseren met die hele cultuursector.

Muziek is een belangrijke pijler van het aanbod. De muzikale diversiteit is dan ook groot bij de VRT: elk radionet heeft een eigen muziekprofiel. De VRT mag zeer onderscheidend genoemd worden, gezien de nummers die in 2016 globaal zijn uitgezonden. VRT-zenders zonden 6442 artiesten en 17.948 verschillende nummers uit die op geen enkele andere zender in Vlaanderen zijn gebracht. Zonder de VRT zouden die allemaal van aanwezigheid op de Vlaamse nationale radio verstoken zijn gebleven.

Meer dan een vierde van de muziektijd was van Vlaamse makelij. De normen voor het Nederlandstalige muziek aanbod zijn gehaald, zowel op Radio 1 als op Radio 2. Ook met de muzieksector is er een nauwe samenwerking. Er wordt geregeld en structureel overleg gepleegd met Muziekoverleg, Kunstenpunt en artiesten, concertorganisatoren, beheersvennootschappen en platenmaatschappijen.

Ook educatie vormt een sleutelopdracht van de VRT. Een heel ruime waaier van programma's, gaande van publiekstrekkingen als Iedereen Beroemd over nieuwsuitzendingen tot specifieke wetenschappen of educatieve programma's: alle netten en platformen dragen bij aan de educatieve opdracht. Zo was er De herontdekking van de wereld, een programma dat Vlaamse wetenschappers volgt die op zoek gingen naar grote internationale namen die hen hadden geïnspireerd.

Het eerste kwartaal op Canvas ging over beginnende ondernemers. Copy beest richtte zich op dierengedrag. Gelijklopend kwamen ook educatieve items aan bod in onder meer De Inspecteur op Radio 2 of in Hautekiet. Ketnet vult een specifieke educatieve opdracht in ten aanzien van kinderen, met programma's zoals Superbrein, een wetenschappelijke kwis die toelaat te experimenteren. Voor jongeren is er speciale aandacht in Generation M op MNM. Het educatieve aanbod wordt doorgetrokken in multimediale zin.

Voorts kreeg de VRT een specifieke opdracht om documentaires te maken. In 2016 heeft de omroep er 21 geproduceerd, waarvan 8 auteursdocumentaires.

Op het vlak van mediawijsheid leverde de VRT een breed aanbod af met onder meer Van Gils en Gasten en Hautekiet, maar ook met participatieve initiatieven zoals Vet op het net! bij Ketnet en STEAMbox, een traject in samenwerking met het onderwijs. Jongeren en hun leerkrachten verkennen samen wetenschap en techniek via een interactieve box. Generation What? was een Europees jongerenonderzoek, geïnitieerd door de EBU. De VRT werkte er intensief aan mee. Het leverde heel wat relevante informatie op die programmamakers als bron kunnen gebruiken.

1.2.3. Publieke meerwaarde voor ontspanning en sport

De beheersovereenkomst bakende afzonderlijke strategische doelstellingen af over een breed publiek bereik en voor informatie, cultuur en educatie. Ontspanning is een belangrijke hefboom voor het ondersteunen van de sociale cohesie en het samenbrengen van mensen. De VRT staat en gaat voor kwalitatieve ontspanning, met veelvuldig informatieve, culturele en educatieve elementen in ontspannende programma's. Tegelijk zet de omroep ook in op ontspanningsprogramma's die maatschappelijke thema's aankaarten en bespreekbaar maken. Ontspanning is een belangrijke hefboom om maatschappelijke thema's onder de aandacht te brengen. Komaf met Kafka was een interactieve actie van het radioprogramma Hautekiet rond de complexiteit van de administratie. Het radioprogramma De Madammen brengt geregeld ethische thema's, zoals stress en burn-out. Iedereen Klassiek van Klara is een evenement dat mensen toelaat op een laagdrempelige manier in contact te komen met klassieke muziek. Marathonradio ondersteunt jongeren in de examenperiode. Bij Thuis komen maatschappelijke thema's aan bod. Het eerste kwartaal is voor jonge ondernemers bedoeld. Voorts zijn er bijvoorbeeld nog de Move tegen pesten en Music For Life.

Sport is een ander relevant onderdeel van de informatieopdracht en heeft een verbindende rol bij de VRT-omroep. De VRT biedt sportnieuws en -duiding aan. Alle platformen en netten hebben er aandacht voor. Dat behelst niet louter voetbal en wielrennen, maar ook kleinere sporten. In 2016 kwamen 49

verschillende sporten aan bod in Sportweekend. Bij Sporza.be en Radio 1 namen eenzelfde brede range van diverse sporten mee. Zowel actieve als passieve sportbeleving probeert de VRT aan te moedigen.

1.2.4. Scherpe missie voor aanbodsmerken en VRT als koepelmerk

De beheersovereenkomst besteedt specifieke aandacht aan de merkenportfolio van de VRT. De omroep is daarvoor autonoom verantwoordelijk en spant zich in om het onderscheidende karakter van de diverse merken in de verf te zetten. De omroep dient als koepelmerk voor het digitale aanbod. De VRT besliste om het merk van de VRT meer zichtbaar te maken. Men hoopt zo de kwaliteit te benadrukken. Met de verspreiding van dit jaarverslag wordt de nieuwe huisstijl in primeur bekendgemaakt, vermeldt Paul Lembrechts nog.

De aanbodsmerken staan in de beheersovereenkomst, maar de VRT hanteert nog een aantal submerken, die betrekking hebben op individuele programma's, zoals Dagelijkse Kost; op thema's, zoals Music For Life; of op schermgezichten, zoals Vranckx. Er zijn ook dienstverlenende merken, onder meer VRT NU, een videoplatform dat in 2017 is gelanceerd.

1.2.5. Toekomstgericht, digitaal en innovatief

Een vijfde strategische doelstelling definieert het streven om een digitale mediaorganisatie te worden. Daartoe moet het onlineaanbod verder worden ontwikkeld en versterkt. Bovendien moet dat onlineaanbod zich verder ontplooiën met innovatieve vertelstructuren en formats.

Paul Lembrechts wijst op de doorgedreven ontwikkeling van het digitale aanbod. Radioplus is voor velen al een vast radiokanaal geworden om naar de VRT-radionetten te luisteren en een middel om eerder uitgezonden programma's te herbeluisteren. In 2016 kreeg elk radionet zijn eigen Radioplus-app, met succes. MNM noteerde al meer dan 100.000 downloads van de app.

De omroep is zeer tevreden met de lancering van de video-app VRT NU, waar al 500.000 geregistreerde gebruikers te tellen zijn. Men bereikt er een veel jonger en vrouwelijker profiel mee. De Ketnet Junior-app en de Sporza-app bieden al een gepersonaliseerde service aan. Dat speelt in op de vraag uit de beheersovereenkomst om het aanbod te personaliseren. De diverse aanbodsmerken hebben de taak om dat in de komende jaren te doen voor hun merk.

Ook innovatie krijgt veel aandacht. De VRT acht het van groot belang dat Vlaanderen blijft investeren in innovatie, media en mediatechnologie. Dat gebeurt in samenwerking met Vlaamse en internationale mediabedrijven, universiteiten en starters. In 2016 liepen er 16 projecten met innovatoren, met onder meer twaalf Vlaamse starters en kmo's. Dat verloopt via Sandbox en andere platformen, waar talent uit Vlaanderen wordt samengebracht. Zo telt OpenVRT intussen al 1600 'digital natives' en vormt het een bron van nieuw talent en uitwisseling van nieuwe ideeën. VRT Start-up is het interne innovatielab waar nieuwe formats en vertelstructuren uitgewerkt worden.

De innovatieve kennis wordt gedeeld via afzonderlijke websites, maar ook via evenementen zoals Media Fast Forward en de Creative Circle. De CEO is erg tevreden dat zijn organisatie erin is geslaagd om een belangrijke Europese subsidie te verwerven om een vijftal nieuwe innovatieprojecten op te starten.

1.2.6. *Versterking van het media-ecosysteem*

De VRT speelt een belangrijke rol ten aanzien van het Vlaamse ecosysteem. Ze is een belangrijke factor in de Vlaamse media- en productiesector en heeft dan ook een groot aandeel in Vlaamse producties. In 2016 is 4660 uur aan Vlaamse televisieproducties voor het eerst uitgezonden, wat een toename van 16 percent betekent ten opzichte van 2015. In primetime zonden Eén en Canvas samen bijna 73 percent Vlaamse content uit, een verbetering van 4 percent. De netto-zendtijd van VRT-radio bedroeg in 2016 73.500 uur.

Voor de VRT is ook een norm vooropgesteld die stipuleert dat minstens 15 percent van de totale inkomsten aan de externe sector moeten worden besteed, oplopend naar 18,25 percent in 2020. Die norm is reeds gehaald in 2016, met 18,89 percent. Het bedrag dat daaraan is verbonden, is opgedeeld in 59 miljoen euro voor de productiehuizen en 16,4 miljoen euro voor de Vlaamse facilitaire bedrijven.

De samenwerking met de Vlaamse audiovisuele sector verloopt voorts via verscheidene kanalen en niveaus. Dat gaat van productiebestellingen, inzet van facilitaire bedrijven, ontwikkelingsgelden die in de productiesector worden besteed om concepten en formats te ontwikkelen. In dat laatste is in 2016 1,5 miljoen euro geïnvesteerd om nieuwe content te creëren. Voorts zijn er nog coproducties en samenwerking met het VAF.

Er is ook samenwerking op andere vlakken, via overeenkomsten met andere Vlaamse mediaspelers voor onder meer de uitwisseling van sportcontent. In die zin werkt men onder meer samen met SBS en Medialaan. Er is websyndicatie, met het ter beschikking stellen van onlinevideofragmenten zoals nieuws, die Mediahuis en De Persgroep vaak voor hun website gebruiken. Ook op het vlak van mediatechnologie wordt er samengewerkt met andere spelers. Dat gebeurt via VRT Sandbox.

De meerwaarde van de omroep komt mee tot stand in samenwerking met anderen, op diverse vlakken. Het gaat dan om overheden en overheidsinstellingen, en voor wat cultuur betreft, met onderwijs. In het najaar van 2017 gaat met medewerking van de nieuwsdienst het project Klaar van start, dat actua in de klas wil brengen. Daarnaast is er ook samenwerking met maatschappelijke organisaties en ngo's, de muzieksector, sportfederaties, onderzoeksinstellingen enzovoort.

1.2.7. *Efficiënte en wendbare organisatie*

De laatste strategische doelstelling die de beheersovereenkomst de VRT meegeeft, is een moderne, wendbare en dynamische mediaorganisatie worden. Daartoe wordt een globaal transformatieplan uitgewerkt dat in de loop van de beheersovereenkomst wordt uitgevoerd. Er is intussen al een toekomstplan tot stand gekomen, dat goedkeuring kreeg en in volle implementatie is. Een deel behelst een besparingstraject, waardoor het aantal medewerkers in 2016 is afgenomen met ongeveer 100 vte tot 2061. Dat was nodig om de afgesproken norm uit de beheersovereenkomst te halen. Die stipuleert dat maximaal 43,25 percent van de totale inkomsten aan personeel mag worden besteed. Met 43,05 percent bleef de VRT netjes onder die norm.

Er was ook nog een opdracht inzake hr, die is ingevuld met onder meer het plan Fier op de VRT. Dat is er in hoge mate op gericht een cultuuromslag te realiseren binnen de omroep. Die moet het streven naar een meer wendbare, moderne organisatie ondersteunen. Er is een programma uitgewerkt om de leidinggevende competenties van het kader te versterken. Een talentontwikkelingstraject, een

scherper aanwervingsbeleid en een loopbaancentrum binnen de hr-afdeling moeten mensen intern mobieler maken.

1.3. Financiële resultaten

Bart Jacobs, manager Financiën & Aankoop, overloopt een aantal tabellen uit het jaarverslag. Voor het resultaat 2016 wordt begin mei de vergelijking gemaakt tussen wat er in het budget en het ondernemingsplan was ingeschreven, en wat de realiteit heeft gebracht. De beheersovereenkomst loopt over vijf jaar. Over die periode moeten de financiën in evenwicht zijn. De beheersovereenkomst maakt het onderscheid tussen evenementvolle even jaren zoals 2016, waar het resultaat negatief mag zijn, en oneven jaren die dat moeten compenseren met positieve resultaten. Uiteindelijk moet dat een evenwicht geven na vijf jaar.

Het budget voor 2016 liet op basis van de beheersovereenkomst toe om 2,878 miljoen euro in het rood te gaan. De VRT deed het net iets beter, met bijna 700.000 euro minder verlies. Er zijn 7,5 miljoen euro minder opbrengsten geboekt dan gebudgetteerd. Dat heeft in belangrijke mate te maken met het commerciële excedent. De radioreclame en de boodschappen van algemeen nut doen het over het algemeen goed. Het excedent is overschreden, maar wordt op een wachtrekening geboekt. Daardoor kan nadien worden beslist wat ermee gebeurt.

Aan de kostenzijde is er een duidelijk verschil tussen de gebudgetteerde en werkelijke kosten, en deed de VRT het met ongeveer 10 miljoen euro minder. Er is een lager investeringsbedrag en zoals bij analyse in detail blijkt, ook lagere kosten voor ruil.

De opbrengsten worden volgens het kader van merchandising en nevenactiviteiten in acht pijlers gerapporteerd. Globaal liggen de opbrengsten 5,3 miljoen euro lager dan in 2015, wat hoofdzakelijk te wijten is aan pijler 1, met name de overheidsfinanciering: ongeveer 10 miljoen euro minder dan voorheen. Dat is te verklaren door de uitvoering van een volgende stap in het besparingsplan dat in 2015 is opgelegd. Van de 29,5 miljoen euro moest in 2016 5,5 miljoen euro worden bespaard. Nog anders voor pijler 1 is dat de compensatie die eerder voor de vergrijzingskosten gold, wegvalt in 2016. Dat mocht in 2015 nog vanuit het excedent worden gecompenseerd. Alles bij elkaar komt het neer op een kleine 10 miljoen euro minder overheidsfinanciering.

Voor pijler 2, de distributie-inkomsten, komt men enkele miljoenen hoger uit dan in 2015. Dat heeft hoofdzakelijk te maken met een aantal contracten met Proximus en Telenet.

Pijlers 3 en 4 samen behandelen de inkomsten die de Var voor de VRT genereert, en met name de boodschappen van algemeen nut en de radioreclame. Daar worden in vergelijking met 2015 1,3 miljoen euro meer inkomsten geboekt. Studio Brussel en Radio 2 zijn op dat vlak de stijgers.

Pijler 5 behelst de exploitatie van afgeleiden of merchandising, evenementen die commercieel worden georganiseerd en video on demand. Ook daar boekt de VRT vooruitgang: maar liefst 8 miljoen euro meer. De evenementen blijven ongeveer status quo, maar het VOD-aanbod bracht beduidend meer op.

Pijler 6 verzamelt de andere commerciële exploitatie. Het gaat niet over een erg groot bedrag, maar wel één in stijgende lijn. Onder meer de eigen programma-verkoop in het buitenland is erin ondergebracht. Zo is de reportage over Molenbeek van de VRT in vijf verschillende landen verkocht. Ook dat zorgde voor de toegenomen inkomsten.

Pijler 7, 'andere inkomsten', vertoont eveneens een stijging. De VRT kreeg een hoger Var-dividend maar het cijfer omvat net zo goed inkomsten uit samenwerkingen rond de Olympische Spelen. Er worden VRT-mensen en -middelen ingezet, onder meer voor captatie van wielervedstrijden. Ook zoiets genereert inkomsten.

De ruilen ten slotte liggen lager dan in 2015. Dat is zeker zo voor mediaruil maar ook voor de facilitaire inbreng van mensen en middelen bij productiehuisen.

De kosten van de programmaoutput dalen ten opzichte van 2015. Dat is logisch omdat ook de budgettaire context aan inkomstzijde lager lag. De daling is een logisch gevolg van het toekomstplan, met minder middelen voor de VRT. In 2016 wordt dat deels gecompenseerd door evenementen zoals het WK Voetbal, Olympische Spelen enzovoort.

De ondersteunende directies blijven op hetzelfde niveau als in 2015 qua kosten. Tot slot zijn er nog kosten onder de noemer 'andere'. Die kennen een grote stijging door de toenemende herstructureringskosten die met de reeds gelopen trajecten gepaard gingen.

Inzoomend op de merken blijkt dat de totale radiokostprijs daalt. Ook dat komt door de uitvoering van het toekomstplan. Radio 1 kent door de vermelde evenementen gestegen kosten. Er is ook geïnvesteerd in digitaal aanbod. Radio 2 noteert een aanzienlijke daling van maar liefst 1 miljoen euro. Ook dat is een gevolg van het toekomstplan, dat bepaalt dat de zender 's avonds geen regionale ontkoppeling meer zou doen. MNM zakt, voornamelijk door het feit dat in 2015 een investering is gedaan voor digitalisering, die niet terugkomt in 2016. Studio Brussel blijft status quo. De kostprijs van Klara daalt, in lijn met het besparingsplan.

Bij televisie ligt het algemene aanbod iets hoger qua kostprijs dan in 2015. Bij Eén wordt een daling genoteerd van 2 miljoen euro. De kostprijs nam toe door de reeds vermelde evenementen, maar het besparingsplan laat zich voelen. Zo is de hosting weggefallen, net als Vlaanderen Vakantieland, en wordt er minder reality en fictie uitgezonden.

Bij Canvas doet zich dan weer een grote kostenstijging voor, van meer dan 10 miljoen euro. 2015 was een jaar waarin de vernieuwing van de zender volop is voorbereid en men dus een voorzichtige programmering heeft gehanteerd. De investeringen zijn merkbaar in 2016, in vrij veel nieuwe Vlaamse producties met onder meer Wanderlust, Culture Club, 4X7, De Ideale Wereld. Canvas zet ook sterk in op digitalisering.

Ketnet noteert een kostendaling. Dat heeft onder meer te maken met de beschikking van budgetten om extra te investeren in 2015, wat niet is gebeurd in 2016. Tegelijk is er in 2015 zwaar geïnvesteerd in nieuwe digitale ontwikkelingen met een nieuwe app en website. Die kosten blijven uit in 2016.

De themaredacties blijven redelijk status quo. Cobra.be is stopgezet, zoals omschreven in de beheersovereenkomst.

De kosten per Vlaming, per mediagebruiker, bedragen 41,2 euro. Dat bedrag geeft een duidelijk dalende lijn weer en zit tegenover 2009 al meer dan 16 percent lager. De overheidsdotatie uit pijler 1 van de opbrengsten wordt voor berekening afgezet tegen het aantal Vlamingen. Die kosten dalen.

1.4. Toekomst en conclusie

Paul Lembrechts concludeert dat de VRT tevreden kan terugkijken op een geslaagd 2016. Het vergt veel werk en inspanning van medewerkers. Welke accenten zijn er voor de toekomst? Er komt een meerjarenplan met looptijd over drie jaar en specifieke klemtonen. Ten eerste zijn er bergen buiten categorie te beklimmen: internationalisering, digitalisering en betrouwbaarheid. De VRT wil en moet blijven inzetten op het aanleveren van de meest betrouwbare informatie op een ogenblik waarop media in die zin zwaar in vraag worden gesteld via ontwikkeling van de sociale media.

Vier sleutels staan centraal. Zo wil de VRT zijn unieke relevantie ten aanzien van elke Vlaming vrijwaren en verder uitwerken. Elke dag wil men de samenleving voelen en voeden. Dat vergt een grote inzet op content uit Vlaanderen zelf, in het nu, gemaakt met het eigen publiek en in het kader van samenwerkingsverbanden, via de eigen merken die al over een belangrijke vertrouwensbasis beschikken.

Voorts is de financiële duurzaamheid van de VRT cruciaal. De omroep werkt voor 61 percent met een overheidsdotatie, voor 39 percent met andere inkomsten. Die laatste zijn ook niet gegarandeerd. De duurzame financiering om de opdracht te blijven invullen zoals die in de beheersovereenkomst is beschreven, vraagt creatieve en inventieve inzet. Men hoopt op voldoende politieke steun ter zake.

De inkomsten moeten worden geoptimaliseerd. Dat impliceert een betere vermarkting van geproduceerde content, ruimer opgevatte distributie van beschikbare tools en middelen, en optimale kostenbeheersing. De juiste kwaliteit moet worden ingezet om de juiste doelstelling te bereiken. Benchmarking moet ervoor zorgen dat de juiste evenwichten bewaard blijven. Voorts moet er oog zijn voor efficiëntiewinsten. Technologische mogelijkheden vragen om exploitatie. Ze laten toe om op een kostenefficiëntere wijze te produceren.

De derde klemtoon is dat de VRT zijn voortrekkersrol wil behouden wat betreft technologische vernieuwing. Daarop wil ze blijven inzetten, op een wendbare manier via korte tracks en proofs of concept, in nauwe samenwerking tussen technologen en mediamakers. De VRT is een technologiebedrijf waar die twee categorieën dicht bij elkaar moeten staan.

Ten vierde wil de VRT werk blijven maken van haar cultuuromslag, op de verdere uitbouw en verankering van Fier op de VRT. *Paul Lembrechts* gelooft rotsvast in het feit dat zijn – en elke – organisatie niet-gerealiseerd potentieel telt. Directie en leidinggevenden moeten erop toezien dat het volle potentieel van een organisatie ook kan worden benut. In die zin is een sleutelrol weggelegd voor de ontwikkeling van de leidinggevenden en hun leiderschapsstijl. Op een aantal onontbeerlijke elementen legt *Paul Lembrechts* sterk nadruk. Ten eerste moet men vertrouwen geven. Dat creëert een veilige omgeving waarin creativiteit, zelfontplooiing en innovatie hun plek vinden. Ten tweede is empathie essentieel, waaronder dus de luistervaardigheid van de leidinggevende. Ten derde moet men blijven inzetten op samenwerking binnen en buiten de VRT. Ten vierde is ook de transparantie in de communicatie cruciaal. Men moet weten en begrijpen waarmee iedereen bezig is, zeker binnen de organisatie. Bovendien is het nodig dat iedereen elkaar succes gunt en dat met elkaar kan vieren.

De gedelegeerd bestuurder mocht op korte tijd ervaren dat de VRT een sterke mediaorganisatie is met een zeer belangrijke marktpositie, maar met een nog veel fundamenteelere maatschappelijke opdracht. De organisatie zoekt voortdurend naar progressie en verbetering in termen van technologie en aanbod. Ze wil een partner voor Vlaanderen zijn en een bedrijf waar het prettig werken is.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissie

2.1.1. *Katia Segers*

Katia Segers vindt de grote transparantie over de werking van de VRT belangrijk. De cijfers ogen mooi. De VRT haalt zo goed als elke doelstelling. Ze blijkt nog steeds het huis van vertrouwen voor de Vlaming, zeker als het om nieuws gaat. Het lid feliciteert dan ook de integrale ploeg die dat waarmaakt, in een instelling die toch geen eenvoudig traject heeft gelopen. De kijker heeft er niet onder geleden. *Katia Segers* waardeert dat en gaat ervan uit dat de woeligste wateren doorzwommen zijn.

Tegelijk begrijpt het lid de boodschap aan de Vlaamse Regering zeer goed. De duurzame financiering is een onvermijdelijke voorwaarde om de ingeslagen weg verder te kunnen bewandelen.

Katia Segers vraagt om het VRT-jaarverslag in de toekomst eerder en ook digitaal te mogen ontvangen. Het VRM-rapport kreeg ze zelfs amper een dag voor de commissievergadering. Het is moeilijk om dat dan nog grondig door te nemen.

Bijna alle doelstellingen worden gehaald. Qua diversiteit noemt *Katia Segers* de doelstelling zelf echter weinig ambitieus, wat ook verklaart waarom de doelen al veel eerder dan voorzien worden gehaald. Het verhaal klinkt positief, maar met de Diversiteitsmonitor voor 2016 voor ogen, blijkt er toch een terugval ten opzichte van 2015. *Katia Segers* herbevestigt haar bekommernis ter zake.

Over de hele VRT beschouwd merkt ze een terugval van het aandeel nieuwe Vlamingen van 8,6 percent in 2015 naar 8 percent in 2016. Ook het aandeel van personen met een beperking op het scherm blijft op 0,9 percent steken. Dat was al een vermindering. Cru gesteld houdt Luc Bomans van Thuis dat cijfer op zijn eentje op peil. *Katia Segers* vindt dat schrijnend.

De 38 percent vrouwen op het scherm in 2015 daalde naar 37,4 percent in 2016. Voor dat aandeel haalt de VRT iets betere cijfers op Ketnet. Canvas haalt de zeer lage norm van 33 percent vrouwen op het scherm niet eens en is gestrand op 29,8 percent in 2016. Alleen in fictie op Eén is er een accurate weerspiegeling van de geslachtsverhouding in onze maatschappij, waar vrouwen overigens 52 percent vertegenwoordigen. Voor non-fictie raakten de hakken maar net over de sloot, met een trieste 33,5 percent. *Katia Segers* ziet graag meer ambitie inzake diversiteit.

Er liep een kwalitatieve evaluatie van de expertendatabank. Heeft de VRT daaraan deelgenomen en wat waren eventueel de bevindingen?

De resultaten van de Diversiteitsmonitor worden doorgaans voorgesteld in het zog van de diversiteitstrofee. Het lid vindt dat terug in het jaarverslag van 2016, maar zag nog geen evenement ter zake. Bestaat die nog?

Katia Segers maakt zich ook zorgen over de privacy op het digitale platform VRT NU. Ze schreef daarover samen met Lionel Bajart een opiniestuk. De VRT heeft daarin een voorbeeldrol te vervullen. Een aantal zaken kunnen voor de auteurs niet, zoals de doorverwijzing naar Pebble Media met betrekking tot de opt-out, het ontbreken van een systematische opt-in, het wachten op de Privacy-verordening zonder voldoende anticipatie en de toegankelijkheid voor wie niet met targeted advertising wil worden geconfronteerd.

Het jaarverslag stipuleert dat de VRT-aanbodsmerken hun digitaal aanbod verder zullen personaliseren naar diverse persoonskenmerken zoals leeftijd, geslacht, regio en interesse. Wat moet het lid zich daarbij voorstellen? Ze heeft er moeite mee dat de omroep op basis van haar geslacht zou gaan bepalen wat vrouwen interessant vinden. Zelf ziet ze meer soelaas in technologie die het kijkgedrag identificeert zonder daaraan persoonsgegevens te koppelen. Katia Segers ging ervan uit dat de VRT al op dergelijke technologie zou inzetten.

2.1.2. *Wilfried Vandaele*

Wilfried Vandaele ziet een prima rapport. De quota voor Vlaamse en Nederlands-talige muziek worden gehaald, zij het iets zwakker dan in 2015. De N-VA is altijd blij als er ter zake een tandje kan worden bijgestoken. Coproducties en Vlaamse producties zijn goed vertegenwoordigd en sterk aanwezig. Het lid ziet alvast een opmerkelijke stijging van de Vlaamse producties en coproducties op Eén en Canvas in prime time sinds 2015: van 68,3 percent naar 72,8 percent. Men zit bijna op het boomende niveau van 2014. Voor de externe producties wordt de vooropgestelde norm voor 2020 al gehaald, met 18,89 percent van de inkomstenbesteding. Ook onlineaanbod doet het prima.

Lineair wordt ook de norm voor ondertiteling ruim gehaald, maar online blijft die een aandachtspunt, mede vanwege de moeilijke monitoring. Is er intussen een systeem beschikbaar om dat te meten?

De openbare omroep rapporteert zelf over de toegankelijkheid van websites en apps. Die worden alsmaar belangrijker. Toegankelijkheid vergt dan een beleid dat in toenemende mate wordt verfijnd.

Ook de muzikale diversiteit wordt bewaakt. De N-VA vindt absoluut dat er voor elk wat wils moet zijn.

Hoe ziet men de evolutie van de externe producties? Gaat dat nog verder dan wat er al is, met een norm die al overschreden wordt?

Over privacy vindt de spreker weinig terug in het jaarverslag. Ook de N-VA hoopt de VRT op dat vlak in een voorbeeldfunctie te vinden.

De VRT moet toonaangevend zijn in haar taalgebruik. Een storend element zijn de vele fouten die online te vinden zijn. Er is geen verbetering merkbaar, stelt ook de VRT vast. Wat staat er te doen?

Qua commerciële inkomsten bedroeg het excedent voor 2015 6,5 miljoen euro. Hoe gaat men daarmee in de toekomst om? Het excedent wordt weliswaar nuttig aangewend, maar mag geen doel op zich zijn. Een plafond inbouwen is zinloos als het voortdurend wordt overschreden. Is een betere monitoring mogelijk om het excedent onder controle te houden? Het gaat immers om middelen die de VRT uit de markt haalt, voor een bedrag dat bijna 10 percent vertegenwoordigt van wat aan reclame-inkomsten uit de hele markt komt.

Er is een opmerkelijke stijging van de radioreclame, met ongeveer 2,5 miljoen euro. Een daling zit er in de internetreclame: van 2,7 naar 2,6 miljoen euro.

De N-VA juicht alvast toe dat ongeveer vijftig verschillende soorten van sport aanbod komen.

Er is ooit erg veel uitgegeven aan consultancy, wat reactie uitlokte. Er is dan een beperking op gezet met een plafond van 2 miljoen euro per jaar. Wilfried Vandaele vindt er niets meer van terug. Haalt de VRT die norm nog?

De beheersovereenkomst wordt prima nageleefd. Wel blijven er uitdagingen, vooral met betrekking tot de evenwichten in het broze media-ecosysteem.

2.1.3. *Lionel Bajart*

Lionel Bajart vindt dat de VRT een inhoudelijk goed en kwalitatief opgesteld rapport aflevert, zelfs qua lay-out.

Zelf is hij vooral bezig met langetermijnperspectieven. Tegen 2020 zou een aantal jobs op de helling staan door de plafonnering van de personeelskosten op 43,25 percent van de inkomsten. Op welk percentage zullen die kosten stranden in 2020, bijvoorbeeld bij ongewijzigd beleid? Ziet de directie van de VRT de mogelijkheid om dat percentage bij te stellen, in plaats van te moeten ontslaan?

Het excedent van de VRT zorgt vaker voor debatten, niet in het minst over de aanwending. Hoe komt het dat het excedent in de voorgaande jaren zo hoog boven het plafond uitkwam? Is er een onderschatting van de verwachte inkomsten?

In het kader van de beheersovereenkomst klonk het dat de opportuniteiten van de disruptie in de mediasector onderbenut blijven. Er wordt dan expliciet verwezen naar export bij strategische doelstelling 6, versterking van het media-ecosysteem. De VRT zou nieuwe initiatieven voor een gezamenlijk exportbeleid van Vlaamse audiovisuele content moeten ondersteunen. Wat gebeurt er al in dat verband? Is er al samenwerking? Merkt men een toename van de export?

Het jaarverslag maakt geregeld gewag van de opleiding deontologie en beroepsethiek. Is die al verstrekt aan alle personeelsleden van de VRT-nieuwsdienst? Gaat het om een eenmalige opleiding of past deze in een breder kader?

De VRT besliste al voor enige jaren om niet langer met vaste buitenlandse correspondenten te werken. Dat moet het mogelijk maken om soepeler in te spelen op wat zich wereldwijd afspeelt. Die aanpak is intussen echter bijgesteld. Zo kwam er wel een vaste correspondent in de VS, gezien het belang van de VS in de internationale politiek en het feit dat het lang duurt vooraleer breaking news van daar ter plaatse raakt. *Lionel Bajart* vindt echter niet alleen de VS belangrijk. Zoiets behoort tot de redactionele beslissingsautonomie van de omroep, maar het lid mist wel coherentie in dat beleid. Kan daarover een visie toegelicht worden?

Met betrekking tot het privacybeleid en specifiek de website VRT NU, kan *Lionel Bajart* begrijpen dat een dergelijke grote operatie een grondige voorbereiding vraagt. Welk tijdspad ziet de VRT daarvoor? Overleg met de Privacycommissie acht de VRT blijkbaar pas zinvol als de volledige voorbereiding intern rond is. Hoever staat het daarmee? Er werd gesteld dat de VRT in het kader van de modernisering van het algemeen privacybeleid en de toepassing van Europese regelgeving verdere stappen zou zetten. De concrete acties zouden gaandeweg gedefinieerd worden. Het lid vindt het allemaal nogal vaag. Wat is de stand van zaken?

De VRT begeeft zich steeds meer op de sociale media. Dat noemt *Lionel Bajart* een pluspunt. Zijn er heldere afspraken met Facebook? Naar verluidt is die speler nogal gulzig waar het gaat om advertentie-inkomsten, rechten op foto's en filmpjes en dergelijke. Verwerft Facebook rechten op het archief van de VRT? Hoe is dat geregeld?

2.1.4. *Tine Soens*

Tine Soens leest in de Diversiteitsmonitor dat kinderen en jongeren vooral aan bod komen bij Ketnet, wat logisch is, maar wil weten hoe men ervoor wil zorgen dat de VRT relevant is voor die groep in al zijn geledingen.

Een studie van de Kinderrechtencoalitie over de impact van racisme op kinderen en jongeren mondde uit in een aantal aanbevelingen, onder meer over beeldvorming in de media. Men vraagt om de focus te leggen op positieve boodschappen over diversiteit in de samenleving en om duidelijke richtlijnen te formuleren rond stigmatiserend taal- en beeldgebruik. In hoeverre wordt daarmee rekening gehouden bij de VRT?

2.1.5. *Bart Caron*

Bart Caron drukt zijn waardering uit voor de resultaten maar heeft enkele kritische opmerkingen. Wat betreft bereik en communicatie daarover, stelt het lid verheugd vast dat het marktaandeel radio en tv van de VRT nog is gestegen. Dat is positief maar allicht ook de reden waarom concurrenten nogal kribbig reageren in de discussie over de leefbaarheid van commerciële televisie.

De kernresultaten van het jaarverslag waren al voor deze bespreking in een artikel op de deredactie.be te zien, en dus geen primeur voor het parlement. Ook dat wekt wrevel bij het hoeraverhaal van de VRT. Wat meer voorzichtigheid is aangewezen.

Wat betreft diversiteit, erkent het lid dat er inspanningen gebeuren. *Bart Caron* beseft dat het niet eenvoudig is om een voldoende divers personeelskader te realiseren en dat er bij de nieuwe medewerkers 12 percent mensen een migratieachtergrond hebben. Sterk moeten besparen op personeel helpt niet om het cijfer op te vijzelen. De VRT moet evenwel een afspiegeling zijn van de samenleving en dat dus ook in eigen huis etaleren.

Voor de kerntaken van de VRT uit *Bart Caron* zijn waardering. Hij onderstreept het belang van de VRT in het kader van informatieverstrekking aan de Vlaming, aangezien de omroep vier vijfde van de bevolking bereikt.

Grappig vindt de spreker dat de enige vaste buitenlandcorrespondent diegene is die de vaste buitenlandcorrespondenten heeft afgeschaft. Zelf vindt *Bart Caron* dat een aantal grote landen en organisaties wereldwijd de vaste aanwezigheid van een notoir kenner vereisen.

Het lid drukt zijn grote bewondering uit voor de manier waarop de Koningin Elisabethwedstrijd wordt omkaderd en gebracht op de diverse zenders. Zeker ook de aanpak van de presentatie door Katelijne Boon en de jonge Clara De Decker zet hij graag in de verf. Het toont aan hoe ook moeilijke concepten aan een breder publiek kunnen worden geholpen in een kruisbestuiving van cultuur en educatie.

Met betrekking tot archiefbeleid wordt samengewerkt met het VIAA. Die samenwerking is positief, maar hoe zit dat op de langere termijn?

In verband met VRT NU sluit *Bart Caron* zich aan bij de opmerkingen over de privacy. Tegelijk is hij blij met het feit dat de openbare omroep een echt onlineplatform heeft. Over de zeer korte termijn ziet hij een succesverhaal.

Op pagina 38 van het jaarverslag wordt duidelijk dat de productiehuisen jaar na jaar beter bediend worden door de VRT, ook al is dat niet langer expliciet

opgenomen in de beheersovereenkomst. De bestellingen lopen op. Dat getuigt van een intrinsieke inzet voor het onderhoud van het media-ecosysteem.

Minder aangenaam is de informatie over het personeelsbestand. Bart Caron vreest dat de dalende lijn in de toekomst alleen zal worden bestendigd.

Bart Caron apprecieert de transparantie van het jaarverslag over cijfers, bestuursmandaten en dergelijke.

Het excedent brengt hij in verband met de discussie over de niet-indexering van de werkingskosten. Qua kijkers, maar vooral luisteraars, telt de VRT een vrij uniek doelpubliek, dat door andere media-aanbieders niet of veel minder wordt bediend. Dat unieke imago vormt dan de aantrekkingspool voor bedrijven om reclame of sponsoring via de VRT aan te kopen. Dat verklaart ook het bestaan van een excedent.

Tegelijk lijkt het bizar dat een minister van Cultuur en Media voortdurend aanvullende financiering een must noemt maar die aan één huis juist wil ontzeggen of daar toch minstens zwaar normeren.

Bart Caron wil in elk geval de werkingskosten in relatie tot het excedent bekijken. Overschotten mogen wat hem betreft, naar het VAF gaan zodat ook de concurrentie ervan gebruik kan maken voor bijvoorbeeld fictiereeksen.

Klopt het dat televisie on demand bij de VRT een doodlopend verhaal is? De opbrengst lijkt erg beperkt.

Pagina 193 heeft het over verkoop van programma's en fragmenten. Wat houdt dat in? Behelst dat ook de verkoop van reeksen aan het buitenland? In dat geval stelt het vermelde bedrag niet veel voor. Nochtans heeft de VRT veel moois in huis dat internationaal verkoopbaar kan zijn en de Vlaamse cultuur naar het buitenland kan brengen.

De tabel met de analytische verdeling van de kosten over de netten verontrust Bart Caron. Het onderdeel televisie stijgt tussen 2015 en 2016, terwijl radio daalt. De spreker breekt een lans om de aandacht en het budget voor radio niet verhoudingsgewijs te laten dalen. Hij koppelt dat aan het belang van muzikanten, bands en componisten, van jobs en de regionale ontkoppeling. Een deel van de kosten van dat laatste kan op infrastructuur of elders bespaard worden, maar Bart Caron wil de band met de provincie en regio's sterk houden. Ook radio verdient voldoende capabele medewerkers. De publieke meerwaarde van een radioprogramma dat uit een computer komt, is niet vergelijkbaar met de menselijke inbreng.

2.1.6. Karin Brouwers

Karin Brouwers geeft de VRT een pluim voor haar grote transparantie, die vroeger niet zo vanzelfsprekend was. Het eerste jaarverslag van de nieuwe beheersovereenkomst is een uitgebreide, overzichtelijke brochure met concrete voorbeelden en inzichten en voor het eerst een toelichting over het hr-beleid.

2016 stond vooral in het teken van het toekomstplan, annex sociaal plan. Het participatieve traject verdient alle lof. Op een heel korte termijn is dat tot een goed einde gebracht, zonder sociale acties en met slimme maatregelen die werkgever en werknemer ten goede komen, zoals arbeidsherverdeling, een eenvoudiger en transparanter vergoedingensysteem enzovoort. Er is begrip voor het feit dat een zoveelste besparingsoperatie niet vanzelfsprekend is. CD&V is alvast fier op de VRT en vooral op de personeelsleden die de omslag in de

werking mee realiseren. Ze zijn intussen met 500 medewerkers minder en leveren dezelfde prestaties, en door de digitale context misschien zelfs meer.

Voor en op de schermen is intussen hard gewerkt aan de nieuwe VRT, met onder meer de voorbereiding van VRT NU. Het was een turbulent nieuws- en sportjaar, dat heel wat van de nieuwsdienst heeft gevergd. Toch leverde de VRT zo betrouwbaar mogelijke informatie en duiding aan alle Vlamingen. De VRT wordt door dat publiek gewaardeerd, zoals blijkt uit het bereik van de nieuwsprogramma's. De score voor haar betrouwbaarheid is nog toegenomen. Er is ook volop ingezet op de digital shift om het VRT-aanbod maximaal beschikbaar te maken op alle relevante platformen.

Het marktaandeel van radio en televisie is algemeen gestegen, maar dat hoort geen doel op zichzelf te zijn. Het maken van relevante en kwaliteitsvolle programma's moet primeren, alsook het bereiken van de minder commercieel interessante doelgroepen, zoals kleuters, maar ook de oudere senioren. De nieuwe beheersovereenkomst legt daarom ook de nadruk nog meer op de publieke meerwaarde van de openbare omroep en niet langer op kijkcijfers en marktaandeel.

De streefcijfers rond onder meer aanwezigheid van doelgroepen op het scherm zijn ruim bereikt, maar voor personen met een beperking is er geen streefcijfer. Die aanwezigheid blijft in de praktijk beperkt tot 0,9 percent. CD&V vindt dat de VRT ook in dat verband een voorbeeldfunctie te vervullen heeft. De gemeenschapsopdracht gaat ruimer dan gender en kleur. De openbare omroep moet een weerspiegeling zijn van een inclusieve samenleving. De vergrijzing maakt dat alsmaar meer mensen gebruikmaken van een rolstoel, rollator of andere hulpmiddelen, maar ook kinderen met een beperking moeten aan bod komen in bijvoorbeeld reportages over paralympische atleten. Een dergelijke programmering wordt zeer gewaardeerd door de bevolking.

Uit een VUB-studiedag over privaat gerealiseerde televisie onthoudt Karin Brouwers Born to be Different van Channel 4, waarin al sinds begin 2000 kinderen met een aangeboren beperking worden gevolgd. Hun familiale en dagelijkse leven wordt in beeld gebracht. Het zijn intussen tieners. Heel de Britse gemeenschap leeft met hen mee. Het programma zette de zichtbaarheid en normaliteit van personen met een beperking in de verf en bracht zo inzicht. Karin Brouwers gelooft dat een dergelijke opdracht ook voor de VRT een positieve insteek kan zijn.

Ook Karin Brouwers valt het op dat het aandeel vrouwen in het personeel licht is gedaald. Als verklaring wordt aangehaald dat een aantal technische afdelingen weinig vrouwen tewerkstellen. Dat vindt de spreker geen nieuwe factor. Zijn er meer vrouwen weggegaan of op pensioen? Zijn er meer afgevloed?

Over de VGT-vertolking van het journaal leefde enig ongenoegen bij de dovengemeenschap, herinnert Karin Brouwers zich. Is daarover nog overleg gepleegd met die gemeenschap? Tegelijk geeft het lid een dikke pluim voor het Ketnetprogramma Professor Doof & (S)tom, het allereerste programma met een dove gebarentalige presentator. Komen er meer? Die vraag is ook uitdrukkelijk door de dovenorganisaties gesteld.

Wat betreft levensbeschouwing vraagt het lid naar een stand van zaken met betrekking tot het structurele overleg met de verenigingen. Wat zijn de nieuwe plannen voor programma's na de startfase?

Samenwerking vormt een rode draad doorheen het jaarverslag. Dat is een cultuuromslag die CD&V danig kan appreciëren. Daarbij hoort ook samenwerking

met andere Vlaamse mediaspelers en een versterking van het media-ecosysteem. Bij het werkbezoek is daarover helder toelichting gegeven, onder meer over de afspraken rond rechtenverdeling met de audiovisuele sector. Alleen over samenwerking met de regionale omroepen is niet veel te vinden, terwijl het parlement daar wel naar vraagt. Wat is intussen gebeurd op dat vlak?

Qua innovatie zijn er felicitaties omdat de VRT zelf op zoek ging naar financiering. De samenwerking met de mediasector wordt terecht verder uitgebouwd. In het parlement blijft men alvast de bevoegde ministers achter de veren zitten om het onderdeel media-innovatie uit het regeerakkoord uit te voeren. Daarvan is nog maar weinig merkbaar, maar de minister verzekerde vooruitgang op zeer korte termijn dankzij intensief overleg met de sector.

Wat betreft de toename van interimcontracten, worden van de VRT duidelijke afspraken verwacht. Ze worden beschouwd als werkingskosten en zitten niet vervat in de 43,25 percent die het personeelsbudget moet uitmaken. Het kan niet de bedoeling zijn om zo de afspraken uit de beheersovereenkomst te omzeilen. Hoe alles wordt verrekend, maakt niets uit, als er maar een duidelijke regeling komt. Dreigt er geen oververhitting van de uitzendmarkt voor bijvoorbeeld audiovisuele technici als de VRT ze voortdurend inschakelt?

Het sociaal charter voor de audiovisuele sector is ook van toepassing op de private productiehuisen. Hoe wordt dat gecontroleerd, in het licht van de samenwerking? Zijn er sancties als het daar niet wordt nageleefd?

Brussel telt heel wat jongeren van allochtone afkomst die thuis geen Nederlands spreken, maar wel op Nederlandstalige scholen zitten. Als zij geconfronteerd worden met Verkavelingsvlaams of dialect, wordt het voor hen nog moeilijker. CD&V vraagt daarom met klem om naar kwaliteit in het taalgebruik te streven. Die kwaliteit moet ook in het ontspanningsaanbod te horen zijn. De aandacht voor taal moet algemeen ingebed zijn in de VRT, ook om taalverloedering tegen te gaan en taal en cultuur uit te dragen. Van de openbare omroep mag een correct gebruik van de Nederlandse taal worden verwacht.

Bij klachtenbehandeling leest Karin Brouwers ook dat taalfouten een aandachtspunt bleven voor deredactie.be. Er bleek geen verbetering te melden in 2016, ondanks inspanningen van de taaladviseur. Wat is men nog meer van plan? Wordt het taalcharter ook opgelegd aan externe productiehuisen? Worden de betrokkenen aangesproken op hun fouten?

Van minister Gatz heeft CD&V vernomen dat de besteding van het excedent en de indexering van de werkingstoelage aan bod komen bij de begrotingsopmaak 2018. Karin Brouwers sluit zich aan bij de vraag van Bart Caron over het financieringsmodel. Men kan een kei niet blijven stropen. Men kan de VRT niet vragen om te blijven besparen en tegelijk klagen dat ze te veel geld uit de markt haalt. De evaluatie van de beheersovereenkomst zal de gelegenheid bieden om uit te maken waar men heen wil met het financieringsmodel van de VRT.

2.1.7. *Jean-Jacques De Gucht*

Jean-Jacques De Gucht leest in de beheersovereenkomst onder strategische doelstelling 6, versterking van het media-ecosysteem, dat de VRT een transparante, marktconforme rechtenverdeling en een billijke inkomstenverdeling tussen de omroep en externe producenten zal hanteren. Hoe gebeurt dat? Hoe is het desbetreffende overleg verlopen en met welk resultaat?

De subsidiëring van levensbeschouwelijke derden is in 2013 stopgezet. Diverse platformen integreren de levensbeschouwelijke aspecten nu sterker in de

programmatie. Hoe evalueert de VRT die omslag? Hoe evalueert ze de omgang en het overleg met de levensbeschouwelijke strekkingen? Zijn er problemen en mogelijkheden tot verbetering?

Kan de VRT de continue technologieneutrale meting uit haar beheersovereenkomst naleven? Welke knelpunten beletten een akkoord ter zake in de mediasector? Wat is de geschatte kostprijs van dergelijke metingen? Wat heeft het onderzoek door TNS Research gekost?

Kan de VRT duidelijker toelichten wat ze bedoelt met gepersonaliseerde content? Daarmee zou de radioprogrammatie afgestemd worden op de keuze van de luisteraar en verkeersinformatie op zijn locatie.

2.2. Antwoordenronde

Luc Van den Brande is blij met de uitdrukkelijke waardering. Behalve bescheiden moet men evenwel ook discreet zijn. Het is goed parameters te halen, maar er leeft ook een gedeelde zorg voor het goede reilen en zeilen van de omroep. Ook de kritische noten leren iets, stelt de VRT-voorzitter.

Om het werk van een openbare omroep naar behoren te vervullen moet ze ook beschikken over de gepaste middelen. Wat ook haar begroting is, elke organisatie is ertoe gehouden om zo efficiënt, effectief en goed mogelijk te functioneren. Een financieringsmodel willen dat toelaat om het aanbod te behouden en versterken, doet daaraan geen afbreuk. De Vlaamse Regering garandeert zoals opgenomen in de beheersovereenkomst de basisdotatie. Het had heel wat om handen om die waarborg te krijgen, en niets zegt dat die absoluut is.

De VRT wil vooral af van lapmiddelen en bijstellingen om goed te maken wat niet structureel wordt gefinancierd, zoals de compensatie voor de vergrijzing en de niet-indexering van de werkingskosten, die zeker vanaf 2019 een enorm probleem zal opleveren. Bepaalde zaken kunnen en moeten gebeuren, maar dan vanuit een efficiënte, effectief werkende en wendbare organisatie die wel over de nodige middelen kan beschikken. Zo niet verschaalt het aanbod en kunnen de zo gegeerde doelstellingen uit de beheersovereenkomst niet langer worden waargemaakt.

Zullen de externe producties tot in het oneindige kunnen groeien? *Luc Van den Brande* meent van niet. Het lijkt hem evenwel geen bezwaar dat een aandachtige leerling iets sneller een doel bereikt of beter doet dan de verwachting. Als het doel al is bereikt, dan is dat louter in het belang van het creatieve medialandschap. De deskundigheid die nog in huis is, moet worden gevaloriseerd.

Bij de VRT spelen vier experts een bijzondere rol in de respectieve domeinen integriteit, diversiteit, kinderen en taalbeleid. Ze hebben recent hun aanpak toegelicht. De Raad is daarover met hen in gesprek gegaan. Naar aanleiding daarvan is intussen nadrukkelijk ingezoomd op de standaardtaal als normstelling voor de VRT. Af en toe loopt er eens iets mis. Het lijkt de spreker van belang om uit te maken wat de afwijkende tongval mag zijn, maar de standaardtaal is en blijft de referentie en de norm voor de VRT.

Luc Van den Brande is het er niet mee eens dat de extra opbrengsten uit de commerciële markt ook echt van die markt verdwijnen. Het ene gaat niet ten koste van het andere. Dat radio zoveel bijkomende middelen genereert, is misschien te verklaren door een algemene economische conjunctuur, de groeiverwachting en het probleem van de inflatie. Misschien wil de commerciële wereld meer reclame maken op een moment dat de bevolking meer geneigd is te

consumenten gezien de lage rentes op spaarboekjes en dergelijke. Radio blijkt het meest impactvolle medium.

De consultancy is volledig onder controle.

Wat jobs betreft, houdt de VRT vast aan een beleid zonder naakte ontslagen. Die vermijdt ze te allen prijze, al is dat nooit absoluut te garanderen. Ook met de hertewerkstellingscel en de herschakeling van mensen in hun opdracht springt ze uiterst respectvol om. De VRT doet er alles aan om in breed overleg en vanuit consensus te werken. Zonder duurzame financiering om het aanbod waar te maken, ontstaat onmiskenbaar een spanningsveld. Dat is ook de reden waarom er zo weinig mogelijk bijstellingen en gemorrel aan het budget mogen zijn.

Luc Van den Brande is niet bijzonder opgetogen over de term 'pop-upcorrespondenten'. Een beter woord is alvast nodig. Naast de vaste buitenlandse correspondent in de VS zijn de correspondenten van de VRT ook zeker aanwezig als er ergens ter wereld iets gebeurt dat ertoe doet. Dat moet een factor zijn in de weging.

Het belang van radio is evident. De EBU-cijfers geven aan dat Radio 2 van de radiozenders van alle 43 EBU-landen de grootste penetratie en densiteit heeft, met andere woorden het grootste bevolkingsaandeel bereikt. Ook de andere radiokanalen van de VRT staan gunstig geklasseerd.

Luc Van den Brande deelt het punt over de doelgroepen, maar als de openbare omroep een weergave moet zijn van de samenleving, zijn er diverse sporen nodig. Ten eerste moet er thematisch worden ingezoomd op de problematiek van mensen met een beperking. Ten tweede is het een kwestie van menselijk respect om mensen met een beperking te tonen. Ten derde en allicht meest impactvol, is het om in een televisiereeks zoals Thuis natuurlijk te laten zien wat er in de samenleving omgaat, waar mensen met een beperking aanwezig zijn. Daarop wordt absoluut ingezet.

Het overleg met de levensbeschouwelijke strekkingen verloopt prima. Recent waren er nog gesprekken. Op een bepaald ogenblik is een zeker tekort aan inzicht in verschillende levensbeschouwingen gebleken. Mensen wisten niet dat daarover televisieprogramma's bestonden. Niemand wil echter terug naar de uitzendingen door derden. Tegelijk blijft de bekommernis bestaan dat er net iets te weinig in de programmering zit dat geënt is op de benadering van elke strekking. Er zijn voorstellen, maar nog geen beslissingen.

De VRT wil het principe bewaken dat het Vlaams Parlement de primeur van het jaarverslag krijgt, maar kan niet naar de commissie stappen zonder iemand het document heeft kunnen doornemen. De vroegtijdige verspreiding van digitale exemplaren kan een probleem opleveren, formuleert de spreker voorzichtig, want dan ontstaat een zeker risico op lekken. Het rapport online zetten na de publieke presentatie, is natuurlijk geen probleem.

Bart Caron zou het fijn vinden als er een oplossing komt voor het verspreiden van het jaarverslag.

Paul Lembrechts verklaart dat de VRT zelf niet echt tevreden is met de diversiteitscijfers op het scherm. Met vooruitgang is ze uiteraard wel blij. De inspanningen van de medewerkers worden daarin ook zichtbaar. De lichte achteruitgang van vrouwen op het scherm heeft deels te maken met de grote sportzomer van 2016. Dan verschijnen er doorgaans nogal wat mannen op het scherm, zeker als het om voetbal gaat.

De VRT wil wat betreft personen met een beperking inclusief zijn en daar echt werk van maken. Daartoe is er ook overleg met de vzw GRIP. De VRT wil aan interne sensibilisering doen ten aanzien van de programmamakers. Er is kwalitatief onderzoek gebeurd naar de beeldvorming over personen met een beperking. Er zijn geen kwantitatieve data, wel inhoudelijke aanbevelingen, die dan in workshops worden bekeken met programmamakers.

Op Radio 2 was er vanaf 6 maart de Week van de Toegankelijkheid. In die week waren mensen met een beperking uitdrukkelijk aanwezig op de radio en dankzij de streaming ook in beeld en op de onlinefora. Dat er nog meer moet gebeuren, beaamt de spreker volmondig. Hij raadt aan te kijken naar een nieuwe fictiereeks *Tytgat Chocolat*, in het najaar op zondagavond. Dat is een soort roadmovie over een chocoladebedrijf waar aan de inpaklijn heel wat mensen werken met het syndroom van Down. Het is geproduceerd in samenwerking met een theatergroep die werkt met mensen met dat syndroom. Paul Lembrechts noemt het schitterende televisie en acteerwerk.

Qua eigen medewerkers en vrouwen in het personeel, is er een lichte achteruitgang te noteren. In het management, de hogere kaders en de directiefuncties is dat aantal wel gevoelig verhoogd. Het directiecomité van zeven personen telt intussen drie vrouwen. De trend is ook algemeen weer aan het keren. De VRT hoopt dat deze zich doorzet. Er wordt ter zake ook samengewerkt met Mediarte om meisjes aan te zetten om voor technologische functies te kiezen bij het zoeken naar een geschikte opleiding.

Geertje De Ceuleneer maakt als diversiteitsverantwoordelijke van de VRT deel uit van een stuurgroep rond de expertendatabank. Men werkt daar dus actief aan mee en geeft eigen input. Tegelijk wil men er inspiratie uit halen om een eigen lijst van mensen te kunnen aanvullen en zo meer diverse gezichten te kunnen opvoeren in programma's. Het is tweerichtingsverkeer.

Met betrekking tot de privacy begrijpt Paul Lembrechts de vragen over VRT NU. Men vraagt evenwel registratie met namen en leeftijd omwille van het fenomeen van geoblocking van rechten in het buitenland. Als mensen met een Belgisch domicilie zich hebben geregistreerd en ook een Belgisch IP-adres hebben, kunnen ze VRT NU content blijven consumeren. De rechten zijn afgedekt. Wie inlogt vanuit het buitenland, kan heel wat content niet zien.

Voorts wil men de leeftijd kennen om te voorkomen dat jongeren onder 12 jaar de website kunnen gebruiken. De gegevens worden niet gebruikt voor enige vorm van commerciële doeleinden. Maar er is zonder meer nog veel werk op het vlak van privacy. De technische en juridische diensten werken hard om klaar te zijn tegen mei 2018, als de Europese Privacyrichtlijn in voege treedt. De bestaande cookieregeling, die anoniem het gebruiksprofiel monitort, moet gebruiksvriendelijker en transparant worden om mensen hun keuze te laten maken. De VRT wil daarin een voortrekker worden. Er zal ook overleg zijn met de Privacycommissie, allicht in de tweede helft van 2017.

Ook aan de ondertiteling van digitale content wordt gewerkt. In de loop van 2017 zou men ook ondertiteling kunnen aanbieden op de livestreams van lineaire kanalen die digitaal gaan.

Met betrekking tot standaardtaal sluit de spreker zich grotendeels aan bij de opmerkingen voor wat het gesproken woord aangaat. De presentatoren, journalisten en ankers worden geacht standaardtaal als norm te hanteren. Voor een aantal programma's vindt men het evenwel verantwoord vanuit creatief, belevings- en authenticiteitsoogpunt een andere dan de standaardtaal te gebruiken. De taaladviseur herziet in de loop van 2017 de normen van 2012. Er

worden dan ook afspraken gemaakt met de netten zodat er een meer geordend kader ontstaat. Online is er nog geen merkelijke verbetering. Paul Lembrechts wijst erop dat het geschreven woord pas echt een uitdrukkelijke rol is gaan spelen op de VRT sinds ze een digitaal aanbod heeft. Daarvoor was bijna al haar tekstproductie gesproken. Er is een vte vrijgemaakt die samen met de taaladviseur de opdracht krijgt om teksten te controleren voor ze online gaan. Digitaal betekent snel maar mag niet ten koste gaan van taalkwaliteit.

Het excedent is inderdaad zo groot omdat ook de vraag naar radioreclame zo groot is. Men is juist zeer blij dat de radiomerken zo sterk zijn in Vlaanderen. Er is zelfs nog groeipotentieel, wat voor televisie niet het geval blijkt. Het excedent beschouwen als geld dat anders bij andere spelers terechtkomt, is een te simpele redenering. Een adverteerder met een bepaald doel en doelgroep zal zijn reclame niet zomaar op een medium brengen dat een ander publiek bereikt.

Er waren vragen over het gevaar op jobverlies ten gevolge van niet-geïndexeerde werkmiddelen. Een projectie van het personeelsbestand dat het sociaal plan voor de komende jaren heeft vastgelegd, zou bij niet-geïndexeerde werkmiddelen uitmonden in een aandeel van 44,2 in plaats van 43,25 percent personeelskosten. Gezien de beheersovereenkomst zou de VRT dan maatregelen moeten nemen die de CEO niet wenselijk vindt. Ze zijn niet goed voor de VRT, noch voor de betrokkenen. De oplossing is dan om het andere deel van de breuk te verhogen, de werkmiddelen dus. Dat vergt nog discussie. Als men de bodem raakt, zal het aanbod moeten worden bekeken.

Over deontologie krijgen alle medewerkers van de nieuwsdienst een opleiding. Regelmatig worden ook workshops gegeven om up-to-date te blijven.

De nieuwsdienst besloot een vaste correspondent voor de VS aan te stellen, omdat ze gelooft dat het daar door de presidentskeuze relevant is om bepaalde gebeurtenissen te verwachten en dit van nabij te volgen. Paul Lembrechts vindt die keuze terecht.

Het archiefbeleid gebeurt in een goede samenwerking met het VIAA. Eind 2016 moeten nog 57.000 uren materiaal worden gedigitaliseerd: 30.000 uren audio en 27.000 uren video. Tegen eind 2018 moet dat proces beëindigd worden, met uitzondering van de filmcollectie, vanwege het specifieke proces daarvoor. De 50.000 filmrollen met ongeveer 20.000 uur materiaal kunnen pas over enkele jaren worden aangepakt. Film bewaart vrij goed terwijl de digitalisatiekosten ervan hoog zijn. Men verwacht nieuwe technieken die dat goedkoper maken.

Met de regionale televisie is overleg gepleegd en zijn er afspraken gemaakt. De regionale televisieomroepen wilden participeren in de opleidingstrajecten die de VRT aanbiedt, of deelnemen aan seminars met externe sprekers, omdat ze die als kleine spelers niet kunnen binnenhalen. De VRT heeft daar geen probleem mee en verzamelt nu de namen van geïnteresseerden.

Naast vorming betrof een soortgelijke vraag technologie en ontwikkeling. Ook daarin zal de VRT de regionale tv betrekken, in de diverse platformen. De hoofdredactie van de nieuwsdienst heeft afspraken gemaakt om de verschillende regionale omroepen te bezoeken. Ze wil nagaan wat voor uitwisseling in aanmerking kan komen. Ook de VRT zou dan van hun ploegen gebruik kunnen maken voor beeldmateriaal. Voor het uitwisselen van beeldmateriaal worden tevens afspraken gemaakt met het oog op de gemeente- en provincieraadsverkiezingen in 2018.

De VRT brengt geregeld het beeld van BRUZZ op zaterdag op antenne. Alle regionale omroepen binnen een weekend een plaats geven op Eén, is echter

onhaalbaar. Maar de VRT is bereid te bekijken of het platform van VRT NU een pagina van de regionale omroepen kan krijgen. De regionale omroepen zouden hun nieuws dan daarop kunnen plaatsen, zodat men overal in Vlaanderen weet wat er elders gebeurt. De omroepen waren positief over het voorstel.

Met betrekking tot de interimcontracten is men zich bewust van de probleemstelling, hoewel er altijd vrij veel gebruik is gemaakt van interimwerk. Dat heeft te maken met de planning van programma's en activiteiten. Er wordt een groot HD-programma gelanceerd binnen de nieuwsdienst. Dat vergt heel wat opleiding. Daardoor moeten interimcontracten worden ingezet. Men ziet er scherp op toe en houdt alles binnen de juiste grenzen, in goede afspraken met de sociale partners.

Met de externe productiesector zijn er intussen nieuwe afspraken en een akkoord. In een standaardsamenwerkingsmodel wordt afgesproken welke rechten van gezamenlijke producties bij de VRT blijven en welke bij de productiehuisen. De verhouding ligt op 40-60 voor VRT ten opzichte van de VOFTP-leden.

Van de technologie-neutrale meting kan de spreker niet zomaar een kostprijs meegeven, maar die is alleen mogelijk in een samenwerkingsverband tussen alle grote mediaspelers. De VRT alleen kan zo iets niet financieren.

Voor de consultancy, waarvoor 2 miljoen euro vooropgesteld was, is men geland op 1,891 miljoen euro. Daarvan is dus serieus werk gemaakt, besluit Paul Lembrechts.

Bart CARON,
voorzitter

Wilfried VANDAELE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BBC	British Broadcasting Corporation
CEO	chief executive officer
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
EBU	European Broadcasting Union
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
HD	High Definition
hr	human resources
IP	internetprotocol
MNM	Music and More
ngo	niet-gouvernementele organisatie
SBS	Scandinavian Broadcasting System
TNS	Taylor Nelson Sofres
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VGT	Vlaamse Gebarentaal
VIAA	Vlaams Instituut voor Archivering (oorspronkelijke naam = Vlaams Instituut voor het Audio-visueel Archief)
VOD	video on demand
VOFTP	Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Verenigde Staten
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WK	wereldkampioenschap